

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Andreae Alciati Emblemata

Alciati, Andrea

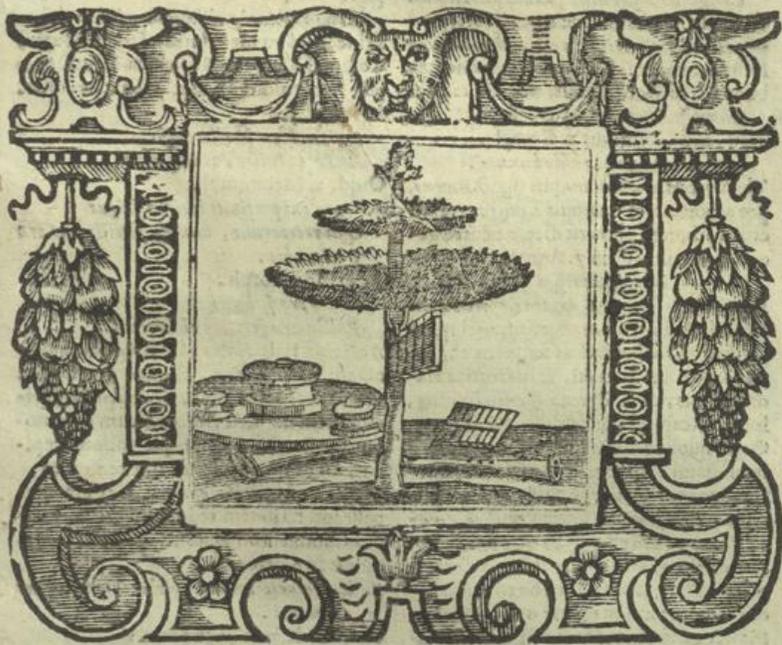
Patavii, 1661

Buxus. Emblema CCVIII.

[urn:nbn:de:bsz:31-127360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127360)

Buxus.

EMBLEMA CCVIII.

PERPETVO viridis, crispoq; cacumine Buxus,
 Vnde est disparibus fistula facta modis.
 Delicijs apta est teneris, & amantibus arbor:
 Pallor inest illi, pallet & omnis amans.

COMMENTARIJ:

I.
 Buxi descriptio.
BVXVS parvæ arboris similitudine
 assurgit, caudice subinde humani cru-
 ris, raro femoris crassitudine: ramosa est,
 & ad topiaria opera accommodatissima:
 folia verò habet ferè myrti magnitudine,
 duriora tamen & crassiora, rotundis lon-
 giora, lævia & resplendentia. Materies li-
 gni durissima & dēsissima quidem, sed ad
 quævis operæ tractabilis, colore luteo pal-
 lescentis; cariem ac teredinem nō sentit. Et
 quia ex hoc ligno multiforatiles tibiæ &

pyxides fiunt, huc eadem appingi placuit
 D. Pignorio.

BVXVS in folijs perenni est virore,
 in ligno autem exanguis pallore, quo tamē
 harmonice tibiæ excavantur, ad amatoria
 carmina suaviter personanda; & alia mul-
 ta ludicra pueris apta, & puellis amatis
 gratissima. Sic & amatores viuaci amoris
 calore, iuuenili vigore virent, biliosis affe-
 ctibus suffusi pallescunt: voce autem &
 sermone sunt blando & suavi loquēte De
 hac

II.
 Ex buxo
 tibiæ fiūt.

hac arbore consule Plinium lib. 16. Natur. histor. cap. 16.

III.

PERPETVO viridis] Ouidius 10. Metamorph.

Perpetuog, virens buxus, tenuisq; myrica. Crispaque cacumine] Huic proximum est illud Claudiani 2. de raptu Proserp.

Hinc: denso crispata cacumine buxus. Plinius. In primis vero materies honorata buxo est, raro crispicanti, nec nisi radice.

Buxus, & Buxum.

Buxus] Dicitur Buxus, fœm. & Buxum, neur. Virgilius 2. Georgic.

aut torno rasilis buxum. Vbi Servius ait, Buxum, pro ligno, Buxus, pro arbore dici: quamvis Ennij exemplo etiam arborem potuerit dicere neutro genere; sic enim ille in 7. Annal.

longiq; cupressi

Stant vestis solijs & amaro corpore buxi. Bene dixit amarum, nam etiam mel, quod conficitur, vbi hæc arbor frequens est, insuave, atq; amarum est, vt in Corsica tradit Plinius, & in Cyreua Theophrastus, hic lib. 3. cap. 15. ille vero lib. 16. cap. 16.

Caper quoque distinguit, vt Buxus arbor intelligatur, Buxum vero materies. Interim hæc confundi sæpè animadvertas. Dicitur autem Buxus à Græco πύξος, παρά τὸ πικρὸν ἄσθου ἢ γὰρ πικρὸν ἄσθου, διὰ τὸ πικρὸν τῆς ἕλης. Hinc derivatur πύξις. Pyxis, vasculum è buxo teres, excavatū, & in summa parte operculo clausum: & generaliter pro simili vase ex qua materia confecto. Italicè, Boffolo, Boffolotto. German. Buchslib. Hispan. Buxetta.

Pyxis.

Disparibus fistula factis modis] Virgil. 2. Ecloga:

Est mihi disparibus septem cōpacta cicutis fistula. ---

Ouid. 8. Metamorph. --- sic rustica quoniam

Fistula disparibus paulatim surgit aenis, Et 2. Metamorph.

dispar septenis fistula cannis. Idem loco alio de tibia buxea:

Longaq; multifori deleūt tibia buxi. Item 6. Pastor.

Prima serebrato per rara foramina buxo, Vt daret effeci tibia longa sonos.

Phrygum tibiae è buxo fuisse memini, unde etiam buxus sæpe pro tibia buxea ponitur apud Poetas, συνεκδοχικῶς. Afro-

Buxus pro tibia.

ram vero fistula è loto fuerunt, apud Iulium Pollucem.

Delicij apta est teneris] Amoribus blandis, & aliquando turpibus volutatibus. Ouidius se etiam tenerorum lusorem amorum vocat.

Pallor inest illi] Martialis 12. lib. 32. epigr.

Pallor buxi.

Et non recentis pallidus magis buxo. Hinc apud eundem buxei dentes, & apud Columel. lib. 7. cap. 26. buxea forma, & apud Plinium, lib. 12. cap. 7. buxeus color.

In Priapeijs:

Vnis aridor puella passis, Buxo pallidior, nouag, cera.

Quid. 2. Metamorph. --- cui protinus intima frigus

Ossa receperunt, buxoq; simillimus ora Pallor obit.

Et 4. Metamorph. --- oraq; buxo

Pallidiora gerens exheruit. Apuleius 1. de Asino aur. Eamque auidè estantem aspiciens, aliquanto inferiore macie atq; pallore buxo, deficientem video. Idem lib. 8. At ille modicum commoratus, refert sese, buxantiq; pallore ctepidus, mira super conseruo suo renuntiat.

Pallor & omnis amans] Cur amantes palleant, rationem reddit Marfilus Ficinus Comment. in Platonis conuiuium. Ouidius in amatorijs:

Amantes pallent.

Palleat omnis amans; color hic est aptus amanti.

Carullus de amasio quodam: --- in aurata pallidior statua;

Horat. 3. Carin. 10. Nec tinctus viola pallor amantium;

B v r v s quorundam amantium vitam & conditionem refert. Vt enim est fronde semper viridi & pallida, ex cuius etiam ligno fistula optime conficiuntur: ita interno quodam vigore & vetrantis ætatis affectu viuunt quicunq; se amori dedunt, pallorem tamen contrahunt, huic affectui peculiarem, quod singulis penè momentis reformident, ne spe concepta cadant, vel turpem quam sibi fingunt, repulsam patiantur. At quidem nihilominus hilarem præ se vultum ferunt, vt blandum & festiuum sermonem, semperq; aliquid cantuum, aut legunt taciti, aut meditantur studio, vel etiam scribunt aut recitant adpellendos ex animo mærores, aut exprimenda ea quæ ipsi concipiunt. Claudianus illud non est alienum à pallore amantium; qui

IV. Amantium conditio per buxum representata.

qui

qui de nuptijs Honorij & Mar. *Gratus*
mematum pallor, Et Naso 4. *Metamorph.*
... Palles: facis hunc amor ipse colorem.
 Ego quoq; dum me meus ardor habebat,
 huc *avros xedias* aliquando allusi tali
 epigrammate:
Omnis amans palles, palles studiosus &
omnis:
Si studiosus amat, nonna cadaver eris?

D. Ambrosius lib. 3. in Hexaemero cap. *Locus D.*
 13. hac de Buxo: Buxus elementorum
 apicibus utilis exprimendis: levi materia
 vsus manus puerilis informat. Unde ait
 Scriptura: Scribe in buxo. simul ve admo-
 neat te ipsa materia, quæ semper viret, neq;
 vnaquam folijs exuitur suis, ne vnquã spes
 tuæ dissimulatione auferis, sed semper tibi
 per fidem germinet spes salutis.

Epigram-
 ma Thui-
 ly.

Amygdalus.

EMBLEMA CCIX.

CVR properans folijs pr amittis Amygdale flores?
 Odi pupillos præcoci ingenij.

COMMENTARIUM.

I.
 Amygd-
 ali pignora.

AMYGDALVS. Persicæ similitudi-
 nem refert, arbor tamen est proce-
 rior, caudice crassior, & vita diuturnior.
 Folia eius oblôga, acuminata, marginibus

crenata, qualia Persicæ. Flores similes. Fru-
 ctus quoq; Persicum æmulatur fissuram
 ab vna parte instar rimæ habes, & exterie-
 re cute molli, araneosaque quasi lanugine
 obductis.